

ÚČETNICTVÍ V NNO

Hana Jurajdová

Úkolem účetnictví je:

- sledovat stav a pohyb majetku a zdrojů majetku (tj. odpovídat na otázku: *Jaký majetek má účetní jednotka k dispozici a je-li to majetek její nebo cizí?*),
- zjišťovat hospodaření s majetkem (tj. odpovídat na otázku: *Jak se s majetkem hospodaří?*)

Funkce účetnictví

- *evidenční (registrační)* - vedení soustavných zápisů o ekonomických jevech
- *analytická (vyhodnocovací)* - poskytuje podklady pro rozbor hospodaření
- *kontrolní* - z účetních podkladů je možno kontrolovat oprávněnost, správnost, přípustnost, účelnost a hospodárnost vynakládání jednotlivých složek majetku a operací
- *informační* - poskytování údajů pro externí i interní uživatele.

Vedení účetnictví musí být

- **Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví:**
- *správné* (neporušit povinnosti uložené jí zákonem a ostatními právními předpisy a neobcházet jejich účel),
- *úplné* (zaúčtovat všechny účetní případy týkající se účetního období),
- *průkazné* (účetní případy a účetní zápisy o nich doložit nebo prokázat předepsaným způsobem a inventarizovat majetek a závazky),
- *srozumitelné* (jednotlivě i v souvislostech spolehlivě a jednoznačně určit obsah účetních případů a účetních záznamů)
- *přehledné*
- *způsobem zaručujícím trvanlivost účetních záznamů* (splnění povinnosti s úschovou účetních záznamů).

Právní úprava účetnictví pro NNO

- 1 zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb.**
- 2 vyhláška č. 504/2002 Sb.**
- 3 České účetní standardy č. 401 až č. 414**

České účetní standardy

- **České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 504/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „České účetní standardy pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání“)**
- **číslo** **název**
- 401 Účty a zásady účtování na účtech
- 402 Otevírání a uzavírání účetních knih
- 403 Inventarizační rozdíly
- 404 Kursové rozdíly
- 405 Deriváty
- 406 Operace s cennými papíry a podíly
- 407 Opravné položky k pohledávkám, rezervy a pohledávky po lhůtě splatnosti
- 408 Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry
- 409 Dlouhodobý majetek
- 410 Zásoby
- 411 Zúčtovací vztahy
- 412 Náklady a výnosy
- 413 Vlastní zdroje a dlouhodobé závazky
- 414 Přechod z jednoduchého účetnictví na účetnictví

Účetnictví

● Jednoduché

- Výdaje a Příjmy
- Základ daně
- Tok finančních prostředků
- Knihy: peněžní deník, evidence

● Podvojně

- Náklady a Výnosy
- Zobrazení skutečnosti
- Zásada podvojnosti
- Zásada souvztažnosti
- Knihy: deník, hlavní kniha, analytické knihy

Jednoduché účetnictví

- **Zákon o účetnictví**

V přechodném ustanovení tohoto zákona bylo uvedeno:
„Občanská sdružení, jejich organizační jednotky, které mají právní subjektivitu, církve a náboženské společnosti nebo církevní instituce, které jsou církevní právnickou osobou, obecně prospěšné společnosti, zájmová sdružení právnických osob, honební společenstva, nadační fondy a společenství vlastníků jednotek, které ke dni 31. prosince 2003 účtovaly v soustavě jednoduchého účetnictví, mohou vést toto účetnictví až do 1. ledna 2005. Do této doby se na ně vztahují ustanovení dosavadních právních předpisů, která upravují účtování v soustavě jednoduchého účetnictví.“

Jednoduché účetnictví

- **Zákon o účetnictví**

*Opět došlo ke změně v tomto zákoně, tentokrát v podobě nového paragrafu 38a, který zní: „**Občanská sdružení, jejich organizační jednotky, které mají právní subjektivitu, církve a náboženské společnosti nebo církevní instituce, které jsou církevní právnickou osobou a honební společenstva, které ke dni 31. prosince 2004 vedly účetnictví v soustavě jednoduchého účetnictví, mohou vést toto účetnictví až od 1. ledna 2007; do této doby se na ně vztahují ustanovení zákona o účetnictví a jeho prováděcích právních předpisů, která upravují účtování v soustavě jednoduchého účetnictví ve znění účinném k 31. prosince 2003.**“.*

Jednoduché účetnictví

- **Zákon, kterým se mění zákony**

Toto ustanovení zákona o účetnictví bylo novelizováno zákonem č. 264/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se zákoníkem práce, kde dle Čl. LXIX **Změna zákona o účetnictví** se praví:

„V § 38a zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění zákona č. 669/2004 Sb., se slova „od 1. ledna 2007“ nahrazují slovy „od 1. ledna 2008“.“

Přechod z JÚ na účetnictví

- *ČÚS 414*
- inventarizace veškerého majetku a závazků
- porovnání se stavy v knihách
- sestavení odpisových plánů
- sestaví účtový rozvrh
- počáteční stavy jednotlivých účtů

Podvojné účetnictví

1 zjednodušený rozsah

2 plný rozsah

Zjednodušený rozsah (§ 9 ZoÚ)

Mohou vést, např.:

- občanská sdružení
- církve a náboženské společnosti (CPO)
- obecně prospěšné společnosti
- honební společenstva
- nadační fondy

Zjednodušený rozsah (§ 13a ZoÚ)

mohou mít jen účtové skupiny

- spojit účtování v deníku a hlavní knize
- netvoří „účetní“ opravné položky
- netvoří „účetní“ rezervy
- neoceňují reálnou hodnotou
- účetní závěrka ve zjednodušeném rozsahu
- nemusí účtovat v analytických knihách

Zjednodušená forma

- **Ve zjednodušeném účetnictví se může snížení hodnoty vyjadřovat pouze:**
- **odpisy, a to trvalé snížení hodnoty majetku,**
- **opravnými položka k pohledávkám dle § 8 a § 8a zákona o rezervách**
- **rezervami dle zákona o rezervách.**

Americký deník

- spojení deníku a hlavní knihy
- „nahrazuje“ peněžní deník
- pro malé účetní jednotky
- tj. málo činností, málo účtů....
- dá se vést ručně, v excelu apod.

Plný rozsah

- nadace
- veřejné vysoké školy
- politické strany a hnutí

Zásada účetnictví

- ***zásada věrného a poctivého zobrazení skutečnosti*** - ukládá účetním jednotkám povinnost vést účetnictví tak, aby ***účetní závěrka sestavená na jeho základě podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví (stav a pohyb majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, nákladů, výnosů a výsledku hospodaření) finanční situace účetní jednotky.***
- **Zobrazení je věrné, jestliže obsah položek účetní závěrky odpovídá skutečnému stavu, který je přitom zobrazen v souladu s účetními metodami dle zákona. Zobrazení je poctivé, když jsou při něm použity účetní metody způsobem, který vede k dosažení věrnosti.**

Účetní závěrka

Tvoří ji:

- *rozhaha (balance)*
- *výkaz zisku a ztráty*
- *příloha*

Požadavky na účetnictví v NNO

- Rozlišení **hlavní x hospodářské** činnosti
- Rozlišení dle „**jednotlivých činností**“, (zdrojů financování atd.)
- Rozlišení **zdaňované x nezdaňované** činnosti pro účely daně z příjmů právnických osob
- Rozlišení dle potřeb **účetní jednotky**

Povinnost externího finančního auditu (EFA) - současnost

- *povinný*
 - *za určitých podmínek*
 - *nepovinný*
- nadace, zdravotní pojišťovny
 - např. o.p.s., nadační fondy
 - např. OSS, příspěvkové organizace, veřejné vysoké školy, občanská sdružení

Děkuji za pozornost

Hana Jurajdová

hanaj@econ.muni.cz

jurajdova@trialog-brno.cz

Tel.: 723 570 151

